

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Instrvctio R.P. Ignatii Balsamonis Societatis Iesu,
Theologi. De Perfectione Religiosa, Et De Vera Recte
Orandi & meditandi methodo**

Balsamo, Ignazio

Coloniæ Agrippinæ, 1612

De Religiosa Perfectione Per Brevis Et Accvrata Institvtio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48888](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48888)

DE RELIGIOSA
PERFECTIONE
PER BREVIS ET ACCU-
RATA INSTITVTIO.

QVI POTISSIMUM EX
SS. Patribus de monastica per-
fectione scripserint.

INTER SS. Patres, ali-
osq; eximia eruditio-
ne & vitæ integritate
viros, nonnulli extite-
runt, qui à Spiritu san-
cto & quotidiana ex-
perientia, de omnibus ad Religio-
sam vitam & perfectionem pertinē-
tibus, methodoq; illam acquiren-
di, abundè instructi: nam posteris
non tantum sermone tradiderunt,
verum etiam scriptis consignatam
reliquerunt.

PRIMUM igitur & generale do-
cumentū sit: Vt quisquis adipiscen-
dæ per-

B

dæ per-

DE PERFECTIONE

de perfectionis Religiosæ cupiditate flagrat, SS. Patrum aliorumque recentiorum, qui hanc materiã tractarunt, scripta & libros euoluat, illorumque præceptiones pro virili in opus conferre satagat. Quem in finem nos hoc loco breuiter, seruato antiquitatis ordine, eos qui de monastica vita scripserunt, commemorabimus: incipiendo à primis vsque ad nouissimos.

Part. 2.
parag.
186. lib.
de reformatione
mentis
cap. 2.

Abbas Agathon, (quemadmodum de illo in Vitis Patrum legimus, & S. Bonaventura in Tractatu suo ad nouitios refert:) cum ab adulescente quodam monasticam vitam amplecti cupiente interrogaretur, quomodo sibi in monasterio conuersandum esset, vt bonus Religiosus dici mereretur, respondit: *Vade & qualis eo die fueris, quo Religionem primum ingressus es, semper recordere, si u'q³ enitere, vt in eodem statu permanens.*

Quod perinde est ac si dixisset. Obuersetur omni tempore, mentis tuæ oculis primus seruator, & summa illa

illa animi demissio, quam primo conuersionis die ostenderis, & caue ne ab illa vel latum unguem recedas, & sanctam in Religione vitam traduces.

Apud Sanctos Patres Aegypti & Thebaidis, Cassiano referēte, commune fuit dictum hoc atque documentum. *Eum qui bonus Religiosus esse desideret, mutum, cecum ac surdum esse oportere.* Lib. 4°
c. 14.

S. Basilius, & Cassianus paulò ante citatus qui sub S. Ioannis Chrysostomi disciplina monasticæ vitæ præcepta hausit, tam præclarè & copiose omnia, quæ ad vitam & perfectionē Religiosam pertinent scriptis complexi sunt, ut quisquis eorum libros legerit, vix alio Magistro opus habiturus sit, ad semitam perfectionis intelligendam. Hinc namque S. Dominicus legitur solitus fuisse Cassiani opera identidem euoluere; quem D. Thomas Aquinas, eodem spiritu agente, secutus fuit, quæ lectio non parum illis ad perfectionis culmen apprehendendum profuit. In vitis
illorum
apud S.
Ieronymum.

B 2 Ioan.

† DE PERFECTIÖNE

Ioannes Clymachus Abbas montis Synai, singularis sanctimonie vir, ad alterius cuiusdam Abbatis petitionem librum composuit, cui titulum fecit, *Scalam Paradisi*, triginta virtutum gradus ad Religiosum quemlibet spectantes, completentem; quibus totam perfectionis monasticæ seriem accuratè persecutus est.

S. Hieronymus scripsit, *de institutione Monachi* binas epistolas: quarum vnam ad Monachum quendam Gallum, Rusticum nomine: alteram ad Italum, cui Paulinus nomen erat, direxit: in quibus methodū & præcepta benè viuendi, omnibus Religiosis præscripsit.

S. Bernardus Abbas Claræuallensis, cum à monacho quodam rogatus esset, vt illi normam in monasterio viuendi traderet: tractatulum illū conscripsit, cui titulus est: *Formula honestæ vitæ*: in quo & binis alijs eidem adiunctis, quorum hi sunt tituli: *Eiusdem rei notabile documentum. Et Speculum Monachorum*, omnia quæ

quæ à Religiosis desiderari possint continentur. Et verò quanquam de binis posterioribus tractatibus iure dubitari possit, an S. Bernardum auctorem habeant, nihilominus doctrina in illis comprehensa, ex S. Bernardi operibus desumpta est, ac Religiosis apprime congruit.

Idem quoque alium valde elegantem tractatū *de vita solitaria, ad fratres de monte Dei*, Cartusiani instituti Monachos, dictavit, in quo, sub persona Nouitij, Religiosos omnes informat, quid eis factu opus sit, ut professionis suæ scopum apprehendant. Præterea in libro, cui titulum fecit: *Scala claustralium*: ubi tractat de modo orandi ac meditandi: & in altero *De domo interiori*, quæ est conscientia vniuscuiusque, Religiosi copiosam inuenient messem documentorum non vulgarium, quibus instructi, ad status sui perfectionem faciliori negotio pertingere queant.

Humbertus post S. Dominicum, quintus eiusdem Ordinis, generalis moderator, librum scripsit, *De eru-*

DE PERFECTIONE

ditione Religiosorum, quo omnia ad Religiosam vitam spectantia accuratè complexus est.

S. Thomas de Aquino rogatu Monachi cuiusdam Scholastici, Epistolam exaravit, in qua paucis præceptis methodum, non modò scientias humanas, verum etiam sapientiam & perfectionem spiritualem acquirèdi tradit. Quam nos ad finem tractatuli huius adijciemus.

Iam verò S. Bonaventura in libris, quos *de Reformatione mentis* ad Novitiorum instructionem composuit: & omnes qui de eadem re aliquid commentati sunt, ut Hugo de S. Victore, Dionys. Cartusianus & alij, quid aliud egerunt, quam ut bonum formarent Religiosum? Etenim præcepta & documenta quæ Novitijs tradunt, omnibus monasticæ vitæ professoribus congruunt. non aliter atque pueris præcepta Catonis, idcirco à prima pueritia ediscenda proponuntur, ut ea per totam vitam in opus conferre studeant.

S. Vincentius Ordinis S. Domini
nici

nici, rogatus ab aliquo confratrum suorum, breuē tractatulum *de vita spirituali* conscripsit, verè aureū: in quo de spiritualis, id est Religiosæ vitæ perfectione, & methodo eam acquirendi, non modò compendiosè, verumetiam elegāter & accuratè differit.

Non ita pridem, quidam, vt reor, natione Hispanus, vir illuminatissimus, & semitarū spiritualis ac Religiosæ vitæ non ignarus, qui ex humilitate nomen suum subticuit libellum quendam sub nomine *Desiderij* materno idiomate edidit, qui postea in Latinam linguam à R. P. Laurentio Surio Cartusiano cōuersus, ab eodem sub titulo *Compendij veræ salutis*, editus fuit: Hic libellus mole quidem exiguus, at vtilitate magnus, nunquam satis laudari & commendari potuit, tam eleganter, sub similitudinibus quibusdam, vniuersam Religiosæ vitæ perfectionē, atque ab infimis ad summa progressionem docet: ideoque Religiosis omnibus mirificè congruit.

DE PERFECTIONE

Paucis præterea ab hinc annis prodijt Praxis spiritualis Italæ cuiusdam Virginis in ciuitate Cremonensi, monasticam professæ : quæ à Magistro spirituali optimis præceptoribus imbuta, totam viuendi methodum scriptis consignauit, & quibus exercitijs singulos dies & horas transigere solita fuerit, exposuit: qui libellus Religiosis vitam professioni suæ consentaneam ducere, atque in uocatione sua non regredi, sed progredi uolentibus, accommodatissimus est.

Tomo 5. Extat quoque Tractatus S. Ioannis Chrysoctomi, *De comparatione Regis & Monachi*, in quo cum monachum & Regem inter se contulisset, illum huic anteferendum esse demonstrat.

Editum deniq; est, non ante multos annos insigne opus Hieronymi Plati, *De bono status Religiosi*: quo (sicut etiam in priori tractatulo) licet non præscribatur Religiosis uiuendi methodus, nec doceatur, quid illi faciendum sit, ut bonus Religiosus

sus

sus esse ac vocationis suæ scopum apprehendere habeat: ostenditur nihilominus eleganter, excellentia, status ipsius, & eximia, quæ DEVS homini per Religiosam vocationē confert beneficia, vt hinc statum suum magni æstimari discat.

Nomina Religiosi.

QVANDO QUIDEM nomina eum in finem rebus imposita sunt, vt ex illis naturæ & proprietates earum cognoscerentur: ita Religiosi varijs appellati fuere nominibus, ex quibus nullo negotio intelligi potest, qualis Religiosus esse & quid facere debeat, vt verum Religiosum re & nomine ostendat, vocationique suæ satisfaciat, nos hoc loco ea breuiter exponemus, vt quilibet ea secum diligenter expendere & ex ijs non nihil ad profectum suū emolumentum capere valeat. Sunt igitur quinque nomina illius Græca, & duo Latina: quæ singula explicabimus.

I. Religiosus appellatur *θεοπύστης*.

B S

id est,

10 DE PERFECIONE

id est, *Cultor*, quia totum se DEI ser-
uitio addicit, animumque suum dili-
genter excolit. *Dionys. c. 6. Eccles. hie-
rarch. Philo de vita contemplatiua.*

2. Ασχητός. id est, *Pugil, exercitator*,
eum quia in actionibus vitæ actiuæ
& contemplatiuæ omni tempore se
exercent: tum quia virtutes acquire-
re & vitia profligare studet: tum quia
cum hostibus humani generis conti-
num certamen gerit. Hinc est quod
S. Basilius sermones & tractatus su-
os, quibus Religiosos instruit, *Asceti-
ca*, id est, exercitatoria inscripserit.

3. Ιχθυήρ, id est, *Supplex*, eo quod pro-
prium & principale Monachi munus
sit orare & contemplari. *Philo. de vita
contemplat. Supplicum. Contra repre-
hensores vitæ monast.*

4. φιλόσοφος, id est, *amator sapientie*,
Quo nomine S. Chrysostronus in tra-
ctatu quem pro defensione Religio-
sorum scripsit, illos frequenter ap-
pellat. Abbas quoque Nilus librum su-
um de vita monastica, Philosophiam
Christianam inscripsit. Et rectè Phi-
losophorum nomine Religiosi nun-
cupan-

cupantur, quia in modo viuendi, veteres Philosophos nobis repræsentant, tū quia cuncta deserunt & contemnunt, vt sapientiæ studijs vacent: tum quia austerrimam vitam traducunt.

5. *Μόναχος*, id est, *solitarius*. Qua appellatione omnes SS. Patres tam Græci, quam Latini, velut nomine proprio Religiosos signant: partim quia mundo nuncium mittunt, & ab alijs se abstrahunt, vt solitariam vitam agant: partim quia coniuncti viuunt: partim quia soli DEO vacāt. *Hieron. ad Heliod. Aug. in Psal. 152. Dionys. Eccl. Hierarch. cap. 6. Cass. col. 18. cap. 5.*

Latinè appellantur, *Religiosi*, & *Regulares* Religiosus namque denotat hominem deuotum, pium, & inclinatum ad Dei seruitium: atque respondet verbo Græco *θρησκευτῆρ*. *Regulares* nominantur, quia viuūt, aut certè viuere deberent, iuxta regulam sui Ordinis. Nuncupantur nonnunquā *Claustales* & *canobita*, sed hæc duo nomina hoc tempore parum in vsu sunt.

Quisquis igitur bonus ac verus Religiosus esse desiderat, opus est vt crebrò nomen suum, & omnia supradicta nomina secum reuoluat, & talis, qualem nomina hæc flagitant, esse totis viribus contendat. Documentum hoc S. Hieronymi est, quod speciatim Religiosis, & Ecclesiarũ ministris dare cõsueuerat: vt in Epistola, ad Heliodorum, (De vita solitaria:) vbi sic ait. *Quid facis in turba, qui solus es, interpretare vocabulum Monachi.* Et in epistola ad Rusticum monachum *Si cupis, inquit, esse quod diceris, Monachus, id est solus, quid facis in vrbibus, que vtique non sunt solorum habitacula sed multorum.*

Et in Epistola ad Nepotianum, (de vita clericorum) inquit: *Clericus interpretatur vocabulũ suũ, vt nominis definitione prolata, nitatur esse quod dicitur. Si enim κληρὸς græce, fors latinè appellatur, propterea vocatur clericus, vel quia de sorte sũt Domini, vel quia ipse dominus fors, id est, pars clericorũ est. Qui autem vel ipse pars domini est, vel dominum partem habet, talem se exhibe-*

*exhibere debet, vt & ipse possideat
Dominum, & possideatur à Domino.*

Ex his quæ præcedentibus duobus articulis dicta sunt, Religiosus quisque intelligere potest, quod illius officium ac munus sit, quidque ipsum facere oporteat, vt boni religiosi nomen gerat: nimirum, vt ea omnia quæ à sanctis viris de Religiosorum moribus dicta & scripta fuerunt, quæque propria illius nomina significant, perficere & obseruare laboret. Quod quanquam ei instar omnium præceptionum esse possit: attamen operæ præmium me facturum arbitratu sum, si paulò distinctius & apertius documeta, quæ illi scitu & obseruatu necessaria sunt, si ad finem vocationis suæ pertingere, id est vitam sanctam & perfectam ducere velit, traderim.

DECEM DOCUMENTA AD
Religiosam perfectionem acquirendam necessaria.

I. DOCUMENTVM.

B 7

Reli.

*Religiosum vocationem suam magni
æstimare debere.*

P R I M V M ergo documentum sit:
Religioso maximi pendendam
esse vocationem suam: id est religi-
osum illum ordinem ad quem à Deo
vocatus fuit, vt nimirum eum tener-
rimè diligit, & super omnes alios in
corde efferat (quamuis cauendum sit
ne in congressu & sermone cum ali-
js, cæteris eum præferat:) atque be-
neficium vocationis suæ pluris æsti-
met, quam alia omnia, quibus eum
Deus ornauit. Nam parum aut nihil
profuissent ei beneficia Creationis,
Redemptionis, &c. si in seculari statu
mansisset. Documentum hoc idcir-
co primo loco traditum est, tanquam
cæterorum fundamētum, quia quā-
tò religiosus vocationem suam cha-
riorem habuerit, tanto illi melius
atque feruētius satisfaciet: in omni
virtute amplius proficiet, atque in
ea ad finem vsque perseuerabit. Cō-
tra vero, qui ad institutum suum non
adeo valdè affecti sunt, parum pro-
ficiunt

ficiunt, & facillimè à vocatione sua, uti quotidiana cernimus experientia, excidūt. Ad hoc autem duo præcipuè producunt: primum, legere frequenter, elegantissimam S. Bernardi Homiliam, quam *de margarita pretiosa* conscripsit, in qua demonstrat, margaritam hanc esse Religionem, & alium eiusdem sancti viri sermonem, *Contra pessimum vitium ingratitudeis*. Et Hieronymi Platī librum, *de bono status Religiosi*, non ita pridem in lucem editum, quo scitissimè Religiosorum fælicitatem & commoda depingit. Deinde, crebro secum reuoluere magnitudinem & excellentiam beneficij vocationis, illudque omni die & hora corde circumferre, & incessanter Deo gratias ex totis visceribus pro tanta gratia & fauore agere, atque corde simul & ore concinere illud *Psalm. 147*
Non fecit taliter omni nationi. Etenim nihil adeo displicet diuino numini, quam hæc Religiosorum ingratitude, quemadmodum S. Bernard. testatur dicens. *Nihil ita displicet*

Serm. de se-
ptem miseri-
cordijs.

plicet Deo, præsertim in filijs gratia, in
hominibus conuersionis, quemadmodũ
ingratitude: vias enim obstruit gratia,
& vbi fuerit illa, iam gratia locum non
habet, accessum non inuenit. Peremp-
toria res est ingratitude, hostis gratia,
inimica salutis. Multa quoque alia in
hanc sententiam scribit in sermo.
paulo ante allegato. Contra vitium
ingritudinis. Quæ autem Religioso
consideranda sint, vt beneficium vo-
cationis suæ cognoscat, sub finem
huius tractatuli, inter consideratio-
nes Religioso proprias dicamus.

DOCUMENT. II.

*Religiosus debet pietati atque deuoti-
oni addictissimus esse.*

SECUNDVM Documentum sit:
Religiosum debere maximè ad-
dictum esse deuotioni, id est, oratio-
ni, contemplationi, conscientia dis-
cussioni, Sacramentorum frequen-
tationi, & Lectioni spiritali: hæc e-
nim omnia complectitur verbum,
Deuotio. Opus est igitur, vt talem ha-
beat

beat inclinationem & amorem ad spiritualia, vt, quantum in ipso est, nihil aliud facere desideret, quam prædictis deuotionis exercitijs incumbere. De quibus aliquantò particularius differam.

Quoad Orationem, debet eniti, vt dictum illud Saluatoris adimpleat. *Oportet semper orare & non deficere.* *Luca. 18.*
 Et illud S. Pauli. *Nostra autem cõuersatio in celis est:* Idque per frequentem vsum orationum iaculatoriarũ, id est, eleuationum & suspiriorum spiritus, atque breuium orationum vocalium, quales esse possunt: *Deus in adiutorium meum intende:* & aliæ similes, tota animi contentione laborãdo, vt indies familiarior reddatur Deo Creatori suo, Beatiss. Virg. *MARIAE*, & speciatim S. Angelo tutelari, quem Deus illi dedit, vt ab eo adiuuaretur, dirigeretur, ac perficeretur. Est certè ingēs ingratitude, & fidei imbecillitas atque defectus, quod tam male vtamur singulari & eximio hoc beneficio, quo cœleste numen nos decorauit: cuius quicun-
 que

Psal. 49.

que

que rationē habuerit, re ipsa experi-
 etur, se mirum in modum indies ad-
 iuuari, fauore atq; auxilio cœlestis
 huius Spiritus, qui licet omni tēpo-
 re Deum facie ad faciem intueatur,
 non desinit tamen oculos in hominē
 fidei commissum conijcere, non ali-
 ter atque pædagogus aliquis pueri
 sibi traditi, curam incessanter gerit:
 verum Angelus tutelaris id multo
 maiori cum charitate & diligentia
 præstat. Sed quæres, quid tibi facien-
 dum sit, vt beneficij huius rationem
 habeas? Consuescas Angeli custodis
 tui in omni loco meminisse, illumq;
 ingrediens, & egrediens, stās, & se-
 dens, præ oculis habere, ac recorda-
 ri, eum tibi præsentem adesse, lateri
 tuo adhærere, nec vnquam te desere-
 re, licet eum oculis corporeis haud-
 quaquam intuearis: ideoque magnā
 illi & reuerentiam & venerationem
 iatrinsecus exhibebis, multò maio-
 iorem quam si in cōspectu Cardina-
 lis alicuius consisteres: illum omni
 hora supplex rogabis, vt tibi assiste-
 re atque opem ferre dignetur, firma
 c once-

concepta fiducia, quod nihil tam magnū sit, quod per illius intercessionē, cui volūtas, & potestas te adiuuandi concessa est, impetrare non valeas: veniam quoque frequenter & humillimè precaberis, de omni tua ingratitude & offensis, quibus eum hactenus irritasti, quandoquidē post DEVM nulli tantoperè obligatus es, quam fidelissimo huic Angelo tutelari. Vt autem frequentius illius meminisse queas orationem de S. Angelo custode, quæ incipit: *Angele Dei qui custos est mei, &c.* identidem in ore & corde habebis, etiamsi id fiat duobus tantum primis verbis.

Lege hac de re S. August. *Soliloquia* cap. 17. & S. Bernard. serm. 12. in *Psalmum, Qui habitat*. Meditationes quoque alias de S. Angelo custode consule, vt aliquando eas cum animo tuo versare & reuoluere possis.

Porro cū perseverantia in Religioso statu, & bonis incaptis, sit donum DEI (teste D. Augustino,
cui

*Ludow.
de Ponte
parte 6.
medit. 34*

cui omnes alij Theologi astipulantur) & præter hominis debitam cooperationem, speciale quoque auxilium & cælestem opem requirat, Religiosus quisque inter quotidiana deuotionis exercitia hoc quoq; ponet, & hanc perseuerantiam instantissimis à DEO precibus sibi & alijs poscat. Atque ne illius obliuiscatur, hanc orationem frequentare, vel vt minimum semel in die recitare consuescet.

Oratio Religiosorum propria ad postulandam perseuerantiam.

DEVUS qui nos à seculi vanitate conuersos ad brauiū supernæ uocationis accēdis, pectorib⁹ nostris purificādis illabere, & gratiā nobis qui in te perseueramus infunde, vt protectionis tuæ muniti presidijis, quod te donante promissimus, impleamus, & nostræ professionis executores effecti, ad ea quæ perseuerantibus in te, promittere dignatus est, pertingamus. Per Dominum &c.

Conside.

Consideratio siue contemplatio.

AD contemplationem siue meditationem quod attinet, Religiosus debet esse ei addictissimus, tanquam matri & nutrici virtutum, atque bonorum omnium spiritualium. *Desolatione* inquit Propheta Ieremias, *desolata est omnis terra: quia nullus est qui recogitet corde.* Præcipuus namque finis propter quem homo conditus atque in hoc mundo constitutus fuit, est considerationi operum diuinorum intendere.

Ierem. 12.

Eadem consideratio est proprium religiosi officium, qui ut huic vni rei vacaret, domum paternam, & seculum integrè reliquit. Quæ autem religioso sint maximè consideranda in fine huius tractatuli annotabimus.

Examen conscientie.

AD examen conscientie quod spectat, duo illi facienda sũt. Primum: omni die priusquam ad lectum se conferat vel somnum ineat, totius diei à se rationem exiget, cõ-
fide-

siderando quomodo obligationi suę
 in diuino seruitio satisfecerit, qui-
 bus in rebus singulas diei horas con-
 sumperit, & si quid minus rectè, aut
 etiam perperam factū repererit, il-
 lius veniam à Deo flagitabit, cum
 vero & ardenti desiderio eadē quo-
 tidie diuina gratia opitulante perfe-
 ctius exequēdi, atq; idcirco singulis
 diebus postquam expergefactus fue-
 rit, proponet in corde suo cuncta
 quę status obligatio à se requirit,
 multo accuratius quàm vnquā antea
 perficere. Etenim experiētia nos edo-
 cet, duo hæc vnicuiq; vtilissima esse;
 summo mane proponere, & sub ves-
 perā totius diei à se rationē poscere.

Recollectio sui ipsius.

Alterum quod breui compendio
 hominem ad perfectionis cul-
 men ducit, est: sæpenumero seipsum
 recolligere, receptui canere, & ani-
 mæ thalamū post singulas horas aut
 certè post binas, pro vt negotia per-
 milerint ingredi, ibiq; coram diui-
 na præsentia imaginationis benefi-
 cio se constituere, & vnum animæ o-
 culum

culum ad horam præteritam, alterū verò ad proximè sequentem conu-tere, & tria hæc breuiter facere.

1. Gratias agere Deo qui tibi vitam donauit.

2. Veniam ab illo postulare pro defectibus eadem hora admissis, eaque non satis vtiliter expensa.

3. Proponere & gratiam petere pro hora proximè sequenti accuratius & fructuosius expendenda. O beatum illum & ter quaterq; beatum qui animum ad sanctum hoc exercitium applicauerit: per illud enim in continua quadam deuotione conseruabitur, atque ad magnā cū Deo familiaritatem pertinet, in quo tota hominis perfectio consistit; Sed requirit magnam de semetipso diffidentiam, atq; in Deo confidentiam, nec nō firmum propositum & continuatiōnem exercitij huius vsque ad vltimū vitæ diem.

Sacramenta.

Quo ad sacramentorū vsum, sepe numero cōfessione animū perpur-
 gere, & sacra cōmuniōne reficere debet
 idque

idq; summa cū deuotione & præparatione ante illā, & gratiarum actione post eam. Huc pertinet quotidiana sacrificij missæ auscultatio, vel celebratio, quam sine legitimo impedimento nūquam intermitteret, sed summa, qua fieri potest, cum reuerētia & deuotione peraget.

LECTIO SPIRITUALIS.

Quo ad spiritualem lectionem, sit librorum spiritualium nō minus feruens amator, quā orationis: & tales legat, qui statui & vocationi suæ sint, quā maximè accommodati, & ad perfectionem assequēdam utiles: congruūt autem religiosis omnibus generatim post Sacras Literas, quas religiosus nunquam de manibus suis deponere debet, hi maximè libri.

Sancti Basilij Ascetica.

S. Bernardi Abbatis opera.

S. Bonanenturae opuscula minor.

Tractatus S. Vincentij de vita spirituali.

Collationes Cassiani.

Scala Climachi.

Vita Sanctorum Patrum.

Vita

Vite Sanctorum Lipomani & Suri.
Opera minora Ioannis Lanspergij
Cartusiani.

Dyonysius Cartus. de Quatuor no-
uissimis; de institutione nouitiorum; de
profectu religiosorum; de vita solita-
ria, & alia ex opusculis eius minoribus
complura.

Thomæ de Kempis opera spiritua-
lia, maximè libellus de imitatione
Christi.

Trithemij Abbatis opera spiritualia.

Ascensus in coelum, seu spirituale
monasterium R. P. Adriani de Vvitte
è Soc. Iesu.

Humbertus de eruditione religioso-
rum.

R. P. Ioannis David è Soc. Iesu La-
pis Lydius seu spiritualium deliciarum
hortulus, anima ad perfectionem con-
tendentis. Agalma religiosorum Guilli-
elmi Comitæ Holland. &c.

Iulius Facius de mortificatione.

Platus de bono status Religiosi.

Praxis spiritualis cuiusdam itale
virginis.

Et alij multi, non modò Religioſis, ſed omnibus quoque alijs Chriſti fidelibus accommodati. vti ſunt *Meditationes & confeſſiones B. Auguſtini Opus Meditat. R. P. Ludouici de Ponte è Soc. Jeſu. Innocent. III. de contemptu mundi. Opera Ludouici Granatensis, & alij quorum mentio fiet in ſequenti tractatulo de oratione mentis. cap. 12.*

DOCUMENT. III.

Religioſum virtutis & perfectionis amator em eſſe debere.

TERTIVM ſic: Religioſum virtutes & perfectionē diligere, illiusque acquirendæ ingenti cupiditate flagrare debere. Quod vt fiat, duo illi pot iſſimum faciendæ ſunt. Primū eſt: omni tempore in perfectione religioſa proficere, atq; in charitate, humilitate, patientia, cæterisq; virtutibus crefcere contendet: quemadmodum bonus ſtudioſus quotidie in doctrina progreſſum aliquem facere ſatagit. Nam Religioſo dictum fuit:

Si vis

Si vis perfectus esse &c. ex quo sequitur illum ex professione & vocatione sua obligatum esse, tendere totis viribus ad perfectionem, licet non apprehendere. Hinc est, quod S. Thomas & S. Bernardus religionem appellant *scholam virtutum*. Et idem S. Bernardus dicit: *In via Domini non proficere, est deficere*. Qui in alio quoque loco affirmat, veram virtutem nescire finem, nec esse limitibus vllis circumscriptam, & hominem iustum nunquam dicere sufficit, sed semper iustiores ac virtuosiores esse desiderare Religiosus ergo imitari studebit S. Paulum Apostolum, qui, ut de semetipso testatur, *eorum quae retro sunt obliuiscens, ad ea quae sunt priora se extendebat*: id est magno quodam animi desiderio, indies se ipso melior esse satagebat, & praeclariora quaedam ad Dei honorem atque seruitium moliri: ita quoque Religiosus perfectionem toto animo desiderare, & pro illius acquisitione desudare debet: nam perfectio sine desiderio ac diligentia haudquaquam acqui-

Matt. 19

2. 22. qu.

186. art.

2. Hom.

de margarita.

Serm. 2.

de Purificat.

Epist. 253

Philip. 3.

ritur. Debet quoq; Religiosus laborare, vt in propria vocatione sua perfectus fiat, vt si Franciscanus sit, perfectus Franciscanus: si Cartusianus, perfectus Cartusianus esse sataget: idem esto iudiciũ de alijs. Ad hæc autem assequenda, duo ista non parum momenti adferent.

1. Considerare diligenter beneficium vocationis.

2. Vitam fundatoris identidem legere ac relegere, illiusque vitam ac mores quo ad fieri potest, exprimere. Ea enim est Dei voluntas, qui propterea alium ad hanc, alium ad aliã religionem vocat.

Alterum est, vt nouerit methodũ virtutes acquirendi: id enim ex eo consequitur, quia huic virtutum studio incumbere, & ad earum consecutionem omne suum studium conferre tenetur: quod nunquam facere quibit, si methodum quã eadem virtutes acquiruntur, ignoret. Methodus hæc sub finẽ huius tractatuli adiungetur.

DO.

DOCUMENTVM IIII.

*Religiosum debere esse exactū votorū
& regularum suarum obseruatorē.*

QUARTVM fit. Religiosum ad votorum & regularum Ordinis sui obseruationem, omne suum studium debere conferre. Primum igitur danda ei erit opera, vt vota & promissiones, quibus Deo se obligauit, nimirum, paupertatem, castitatem, & obedientiam perfectè adimpleat. Etenim horum transgressio & *stulta atq; infidelis promissio*, vti sapiens ait, *deo displicet*, illumque graui-
ter offendit. Quin & sacri doctores *Eccl. 5.* affirmant, sicut anima est vita hominis: ita vitam & essentiam Religiosi hominis esse tria vota; ad quorū integram obseruationem tria hæc non parum illi proderunt.

1. Petere indies gratiam à Deo ea fideliter implendi.
2. Quotidie se super his examinare: nū videlicet aliquid paupertati, castitati, vel obedientiæ contrarium admiserit.

3. Sæpenumerò vota renouare, singulis videlicet diebus Dominicis post sacram communionem. Methodus id agendi in postremo documēto tradetur.

Ad regulas quod attinet, debet illas omnes integrè obseruare, tam eas quæ sunt communes cunctis, quàm officij sui particulares, cum cæteris statutis & constitutionibus; idque.

Primùm propter amorè Dei, qui illas cōdidit, dū videlicet eas fundatori, Patribusq; generalium congregationū inspirauit, atque per illas factam voluntatem suam, quidque à quolibet Religioso requirat, manifestauit.

2. Propter suum profectum vel detrimentum: nam in eo consistit salus & perfectio ipsius: & fieri nequit, ut Religiosus salutem, ne dicam perfectionē vnquam adipiscatur, si regulas suas exactè non seruet. Maximè cum regularum obseruatio Religiosum ad perfectionem ducat, illiusque merita coram Deo vehementer augeat.

3. Pro-

3. Propter religionem & próximos: quia ex regularum transgressione proximi non parū scandalizantur & religio funditus euertitur: quæ admodū è cōtrario ex regularū obseruatione Religiones conseruātur & proximi maiorem in modum ædificantur. Hanc diligentiam in regulis obseruandis vt Religiosus assequatur quinque hæc faciet.

1. Habebit eas omni tempore penes se, si non impressas, saltem manu sua descriptas, ad quod laboris aliquid impendet.

2. Frequenter illas leget ac releget, easque hac ratione sibi familiares efficiet.

3. Studebit illas intelligere, & si aliquod dubiū in illis occurrat, Superiorem suum aut Patrem spiritualem consulat: nam ignorantia in rebus, quæ quis scire obligatur, non excusat.

4. Singulis mensibus vel omnes vel aliquam illarum partem meditatione percurret: præcipuas verò & quæ maioris momēti sunt, sæpius in me-

ditionem assumet. Methodus id agendi in fine huius libelli tradetur. 5. Plurimum quoque iuvat quolibet mense à superiore facultatem petere poenitentiam aliquam, partim secretam, partim publicam agendi pro defectibus, in regularum obseruatione commissis.

DOCUMENT. V.

Religiosum esse debere poenitentia & mortificationis amicum.

QVINTVM sit: Religioso carã esse debere, poenitentiam, & mortificationem tanquam statui suo maximè propriam & conuenientè, quæque hominem ad perfectionis culmen facilius euehat. Hinc namq; videmus per experientiam Religiosos, qui poenitentia & mortificationis amici non sunt, in via spirituali vix quicquam proficere, sed imperfectionibus plenos remanere. Poenitentia verò duplex est: Intrinseca, & extrinseca. Intrinseca est cõtritio & dolor de peccatis: quæ quã pro-

propria fit Religioso S. Hieronymus his verbis docet: *Monachus, inquit, non docentis sed plangentis habet officium, qui sua & aliorum peccata defleat.*

Aduersus Vigilant iuxta finē.

Extrinseca est castigatio corporis, quæ quadrifariam exerceri potest. Primò in manducando & bibendo; idque vel quoad quantitatem videlicet, si ieiunijs aut ciborum abstinentijs se maceret: vel quo ad qualitatem, si nimirum nonnulla cibariorum genera, quæ cæteris delicatiora, & ad nostræ sustentationem haudquaquam necessaria semetipsū priuet. 2. In dormiendo: idque si vigilias ultra morem protrahat vel duro stratu utatur. 3. In vestimentorum vilitate & asperitate. 4. In afflictione corporis per disciplinas, cilicia, cingulos ferreos, aliaque huiusmodi carni dolorem adferentia. Religiosus has poenitēcias assumere potest triplici ratione. Primum ex constitutione regulæ. Deinde ex impositione superioris propter defectus commissos, vel ad profectū spi-

Cap. de
obserua
tione
Quadra
ges.

Sermone
de S. An
draa.

ritualem. Tertio ex deuotione & libera voluntate, semper tamen cum approbatione Superioris & non aliter. Nam vt S. Benedictus in regula sua inquit: *Facere pœnitentiam aliquam sine patris sui spiritualis permissione, presumptio est, non meritum*, quod idem est ac si diceret: talem Religiosum Deum offendere, tantum abest vt meritum aliquod sibi congreget. Confirmat hoc ipsum S. Bernardus in sermone quodã vbi dicit. In carnis maceratione tria esse obseruanda, videlicet vt cum superioris facultate fiat; & eãdem S. Benedicti rationem adfert: deinde vt quam fieri potest secretissimè, ad euitandam vanam gloriam: demum vt discretè, ne sanitati detrimentum aliquod adferatur.

Quod si superior meus à pœnitentiã aliqua, quam pro mea deuotione & profectu spirituali facere desiderarem, aut ab aliqua earum quæ per regulam iubentur, assumenda me prohibet, certò mihi persuadere debeo Deum ita velle, meque illam o-

mitten.

mittendo plurimum mereri: contra verò agendo Deum grauius offendere: quia scriptum est: *Melior est obedientia, quam victima.* 1. Reg. 15.

Mortificatio quoque duplex est, vna exterior, qualis est sensuum & linguæ mortificatio: altera interior, cuiusmodi est passionum internarum, voluntatis & iudicij refræntatio.

Omnes hæ mortificationes Religioso curæ esse debent, si vitam verè Religiosam, & professioni suæ consentaneam ducere desiderat. Opus est igitur vt eximia cum diligentia sensuum portas custodiat, & filij exactus sit obseruator. Hinc enim est, quod SS. Patres dicere soliti fuerunt, eum qui bonus Religiosus esse desideret, cæcum, surdum, & mutum esse debere, quemadmodum superius primo articulo dictum fuit.

Necessarium præterea est, vt nihil de propria voluntate & iudicio recedat in his quæ ad obedientiam pertinent, vtque extrinsecam pacem non aliter conseruet, ac si vita fun-

ctus esset: omniq̄ue tempore maxime circa aliorum actiones, tritum illud in ore habeat, *Nihil ad me: uti pulchrè docet Compendium veræ salutis.*

DOCUMENTVM VI.

Religiosum erga omnes homines ita se gerere debere, ut unicuique quod suum est, tribuat.

QVandoquidem iustitiæ summa in eo consistit, ut unicuique quod suum est, tribuatur: quisquis iusti hominis, & boni Religiosi nomē habere desiderat, necesse est ut sex personarum generibus hoc debitum reddat, seque erga omnes ita gerat ut oportet.

1. Deo igitur satisfaciet, si se totum illi donauerit per obedientiã, amorē ac familiaritatem continuam: si nihil præter Deum ad cor admiserit: si omni tempore atque omnibus in rebus illius honorem, & sanctissimæ voluntatis eius ad impletionem quaesierit ac desiderauerit: denique ut

pau.

paucis cætera complectar, si ita vixerit, quasi in mundo præter ipsum & Deum nemo existeret.

2. Erga superiores se habebit, ut filius erga patrem: quapropter tenerrimo eos amore complectetur, honore afficiet, iussionibus eorum promptè obtemperabit, auxilium quando poterit libens præstabit, ac denique non ut homines erroribus atque imperfectionibus obnoxios, verum ut Dei, cuius locum obtinent, vicarios, internis fidei oculis respiciet.

3. Erga Religionem quam professus est, nõ aliter se geret, atque erga matrem, utpote à qua accepit, & indies accipit esse, vitam & alimentum spirituale: ideoque quatuor hæc quæ filius matri debet, ei quoque exhibere contendet; amorem, honorem, obedientiam, atque auxilium. Quapropter vnicè eum diliget atque magnè æstimabit in corde suo, & indies Deum omnipotentem, pro illius conseruatione atque augmento deuotissimis precibus orabit: omni quoque studio, quantum quidè præstare poterit,

terit, eam promouere & adiuuare contendet.

4. Erga æquales & fratres, fraternū & ipse animū induet, in omni amore, humilitate, & concordia, atque totis tum animi tum corporis viribus enitetur, vt eorum salutem partim bono exemplo, partim precibus ac pijs colloquijs, alijsque modis possibilibus promoueat.

5. Erga extraneos, fideles & infideles, laicos & Ecclesiasticos, ita se geret, vt omnium salutem & perfectionem æqualiter desideret, atque ad eam, quantum poterit, procurandam, quotidianis precibus ad Deum pro illorum salute fufis, aut alijs modis instituto, & vocationi suæ cōsentaneis, cooperetur.

6. Ad extremum sibi metipfi debet disciplinam, & diligentissimam animæ & corporis moderationem, vt vtrique quod suum est ritè dispense. Animæ namq; omnis religiosus debet hæc quatuor: Sacramenta, orationem siue contemplationem, conscientie examen, & Dei verbū lectū
siue

siue auditum. Corpori verò tria hæc:
alimentum necessarium, disciplina,
& laborem moderatum.

DOCUMENTVM VII.

Religioso diligentissimam esse habendam temporis rationem.

CVM homo in tota hac mundi vniuersitate nihil pretiosius habeat tempore, quod ei, teste S. Bernardo concessum est ab omnipotente Deo, quatuor potissimū ob fines, nimirum, *ad agendam pœnitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad promerendam gloriam.* cumque illud venti instar rapidissimo cursu, nobis minime aduertentibus præteruolit, oportet Religiosum quemque sollicitum ac prouidum esse, ut tempus acceptum non modò non otiosè & inutiliter transigat, sed vnicuique rei suum tempus accommodare nouerit, adeoque sibi metipso ordinem quendam præfingat, quibus potissimum in actionibus singulas diei horas impensurus sit: communicato super hac re consilio cum Superiore aut Patre suo spiritali,

De interio. domo cap. 35.

rituali, vt maiori in actionibus suis conscientia tranquillitate fruatur. Apud veteres olim Patres recepta erat temporis distributio, quæ hisce versibus continetur.

*Nunc lege, nunc ora, nunc cum seruore labora,
Sic erit hora breuis, & labor ipse leuis.*

DOCUMENTVM VIII.

A quibus sibi cauere debeat Religiosus

Religioso hæc maximè cauenda sunt.

I. Tristitia, & omnis inquietudo siue turbatio spiritus quacunque ex causa. Etenim hæc bonarum actionum hostis & omnium penè tentationum mater est. Contra potius omni studio cõtendet, vt animum semper in Domino hilarem habeat, ad quod eum veteris & noui instrumenti paginae identidem adhortantur. Idem præceptum sanctissimi Religionum Patriarchæ S. Antonius & S. Franciscus, alijque SS. Patres discipulis

pulis suis inculcare confueuerunt, tanquam ad deuotionem spiritua- lemque profectum prorsus necessa- rium.

2. Cauebit sibi à duodecim Religi- onis siue Religiosorum abusibus, quos Hugo de S. Victore abusiones claustrum appellat & hoc ordine re- censet. *Prælatus negligens, discipulus inobediens, iuuenis otiosus, senex ob- stinatus, monachus curialis, monachus causidicus, habitus pretiosus, cibus ex- quisitus, rumor in claustrum, lis in capi- tulo, dissolutio in choro, irreuerentia iuxta altare.*

In clau- stro ani- ma lib. 2. cap. 11.

3. S. Bonauentura ab omni religi- oso quatuor hæc totis viribus eui- tanda esse monet.

Tract. de reformat. mentis.

1. Ne à primo feruore quo cum ad Religionem accessit deficiat, idque pulcherrimo S. Agathonis Abbatis dicto, quod nos initio huius tracta- tui recensuimus confirmat.

2. Ne tepidorum & imperfectorum qui bonis semper immixti sunt ve- stigia sectetur, sed optimos quosq; & prudentissimos sibi ad imitandum

pro-

Proponat, eorum mores exprimere, ac vestigijs inhxerere studeat, exemplo boni pictoris, qui elegantem aliquam imaginem deliniaturus, non rude & impositum sibi exemplar proponit, sed omnium quod reperire potest pulcherrimum atque perfectissimum: idem quoque iudicium religiosus in optimorum imitatione adhibebit.

3. Euitabit omnia temeraria iudicia de aliorum actionibus & imperfectionibus.

4. Cauebit ne in aduersitatibus & tentationibus animum abijciat: sed meminisse debebit, se idcirco vitam monasticam amplexum esse, vt in presenti vita, omnia quæcunque sibi possent accidere aduersa pro Dei & Saluatoris IESU Christi amore volens libensque toleraret.

DOCUMENTVM IX.

*Religioso necessarium esse monitorem
& Patrem spiritualem.*

Quan-

Qvandoquidem spiritualis vi-
 cæ semita, difficilis, ardua &
 periculorum plena, tentationibusq;
 & illusionibus in primis obnoxia est
 & S. Hieronymo affirmante, *Nulla* *Hieron.*
ars sine magistro discitur: nedum ea *ad Rust.*
quæ reliquas omnes difficultate su- *de mo-*
perat; ne Religiosus à Sathana circū- *nach. in*
ueniatur, neùe ad dexteram aut sini- *stitus.*
 strâ declinet, necessarius est illi Pa-
 ter spiritualis, vir prudens, & in re-
 ligionis palæstra exercitatus, cui cō-
 municet & delegat non omnes mo-
 dō tētationes ac difficultates occur-
 rentes, verum & austeritates quibus
 se affigit, quin & dona cœlestia quæ
 diuina benignitate percipit: adeoq;
 in omnibus actionibus suis illius
 consilio & ductu se perinde atque
 quem dirigi & gubernari patietur.

Et quoniam homo in his quæ ad
 semetipsum pertinent, vt plurimum
 ob nimium sui amorem cæcutit, cla-
 riusque alienos quàm suos videt de-
 fectus, dicente S. Bernar. *Melius videt S. Bernar;*
nos oculus alienus quàm noster: ne Re-
 ligio.

Religiosus si à nemine de suis defectibus & imperfectionibus admoneatur, in illis consenescat, alicui ex fratribus suis sibi maximè charis, hoc monitoris officium delegabit, eumq; rogabit, vt liberrimè in vera charitate, omnia quæcunque viderit, audierit, animaduertit, in se, in cõuersatione, in moribus suis, Religiosũ haudquaquam decẽtia edicat, vt deinceps ea corrigere & euitare possit. Huic autem semel vt minimum in mense, aut etiam crebrius, prout ei visum fuerit, aures adhibebit. Munus namque & officium verorum amicorum est, mutuam hanc admonitionem impendere. Modus hic non tantum ad vitam ex virtutis præscripto instituendam, verumetiam ad sapientiam acquirendam, vti Ethnicos quoque Senecam, Galenum, & alios non latuit, elegantissimus est.

DOCUMENTVM X.

Religiosum frequenter propositum & vota sua renouare, & annuersarium diem sui in religionem ingressus agere debere.

Quoniam ea est hominis in ærumnosa hac vita conditio, ut non à tum corpus, verum etiã anima paulatim magis atque magis senescat, id est, primum illum vigorem, vires, & pulchritudinem, per quotidiana, quibus Deum offendit peccata, sensim amittat: necesse est, ut Religiosus, qui in diuinis obsequijs nõ regredi sed progredi, non deficere sed proficere desiderat, singulari vtatur industria, ne tempore succedente in sua vocatione paulatim senescat, & in suis imperfectionibus profundo quodam somno consopiat. Quare vt ab hoc incommodo tutus ac liber sit, hac methodo vtetur. Quotannis diem illum quo Religionem diuina benignitate ingressus est, magna cum solennitate peraget, atque

atque in eo vota & proposita sua iterabit, & sic iuuentutem suam vt aequaliter renouabit. Quod olim magno in usu apud SS. Patres fuisse, docet nos exemplo suo magnus Arsenius, qui diem illū quo mundo nuncium remiserat, omni anno hac celebritate transigebat.

1. Sacrosancti corporis & sanguinis Domini sacramentum magna cum deuotione percipiebat.

2. Tribus pauperibus, eam, quam pro sua voluntaria paupertate poterat eleemosynam dabat.

3. Refectionem ex leguminibus admittebat.

4. Religiosis ceteris cellam suam ingrediendi facultatem permittebat.

*De reformat. mē
tis cap. 2.*

Exod. 13.

S. Bonauentura eandem Nouitijs atque in eorū persona omnibus Religiosis dat instructionem, atque eā exemplo confirmat populi Israēlitici, cui Deus annuam beneficij liberationis ex Aegypto memoriam his verbis præcepit. *Mementote diei huius in qua egressi estis de Aegypto, & de domo*

*domo seruitutis, quoniam in manu forti
eduxit vos dominus de loco isto.* Ex quo
S. Bonauentura colligit multò ma-
gis omnem Religiosum eniti debere,
vt diei illius, quo ex Aegypto id est è
mundi huius tenebris ad Religiosũ
statum à Deo vocatus est, nunquam
obliuiscatur, sed quotannis festiui-
tatem illius, per deuotam memoriã
& gratiarum actionem, pro benefici-
js in ea perceptis, quàm deuotissimè
peragat. Si enim annua templi ali-
cuius dedicatio iure meritoq; cele-
bratur: nonne multò iustius & rati-
oni convenientius est, vt in memo-
riam Dedicationis animæ, qua illa in
templum uiuum, omnipotenti Deo
consecrata fuit, in singulos annos fe-
stus quoque dies agatur.

Vt autem Religiosus diem hunc
festum ritè celebret tria hæc ei faci-
enda sunt.

1. Integro ante diem ingressus sui
in monasterium, aut professionis fa-
ctæ, octiduo, se ab hominibus, quoad
fieri poterit, abstrahet, atque in cel-
lam recludet, (habita nihilominus
primum

primum superioris sui ad hoc agēdū expressa facultate) ibique omnibus alijs negotijs & occupationibus abdicatis, ad confessionem generalem ab vltima confessione generali, vel à tempore suæ professionis faciendū, se diligenter & sedulo præparabit: tum meditationes quoque de beneficio vocationis, de votis, de vitijs & imperfectionibus suis adijciat.

2. Pridie illius diei quo professionem edidit, aut ipso die confessionem maxima cum cordis contritione, firmissimoque emēdationis proposito faciet, adiectis nonnullis poenitētijs & mortificationibus, ex cōsilio siue consensu patris sui spiritualis.

3. Preciosissimi corporis & sanguinis Dominici sacramentum percipiet, & paulò ante susceptionem vota sua renouabit, eaque submissa voce ijsdem verbis, quibus in professione vltus est, iterabit, ac denuo Creatori suo se totum offeret ad seruiendum illi in vera paupertate, castitate, & obedientia: vehementem quoque

quoque dolorem cōcipiet, quod hactenus vota sua diligentia seruare atque in perfectionis semita feruentius progredi non studuerit.

Caveat tamen ne tam elata voce hæc agat, vt ab alijs exaudiatur: & si Sacerdos est, omnia quæ de votorum renouatione dicta sunt, post absolutū missæ sacrificiū faciet. Hoc pacto Religiosus frequenter deberet vota sua renouare, vt memoriã sibi promissorum Deo factorum refricaret, seq̃s in vocatione sua magis ac magis roboraret, & ad perfectionem excitaret. Atque idcirco operæ pretium facturus esset, si votorū suorum formulam memoriæ commendaret.

Religiosum ita se omni die gerere debere, quasi primum inciperet.

Est & alter modus, quo Religiosus à periculo tepiditatis se preseruare & ad quotidianum in via spirituali profectum excitare potest: si nimirum indies de nouo incipiat, & cum Regio Propheta dicat. *Ecce nūc* Psal. 76.

D

capit.

capit: si firmiter sibi persuadeat, se necdum quicquam egisse, quod alicuius momenti sit, etiamsi quadraginta iam annos in Religioso instituto suo transegerit: si omni tempore proficere atque in anteriora se extendere studeat, & omni mane vel istum diem totum ad Dei honorem, laudem & obsequium impendere, proponat. Quod si contingat etiam post continuarum aliquanto tempore hoc exercitium, eum nonnunquam illius obliuisci, non statim animo concidat, & ceptum opus bonum deferat, sed è vestigio coram Deo prostratus, veniam omni cum instantia & humilitate, à Deo, & à S. Angelo custode precetur, multoque maiori cum feruore & diligentia prædictum exercitium repetat, vt sic paulatim assiduo illius usu, in eo roboretur, illudque in habitum vertat.

Religiosus

Religiosus confessionem generalem facturus, super quibus punctis se debeat examinare.

1. **E**Xaminabit se super votis, *Paupertate, Castitate, & Obedientia*; an nimirum ea pro viribus omni tempore implere studuerit.

2. Super Regularum sui ordinis observatione, tum earum quæ omnibus communes, tum quæ suo officio aut officijs à se hæctenus administratis propriæ sunt.

3. Super cunctis totius diei actionibus, quas, vt plurimum, à matutina surrectione, vsque ad lecti introitum indies facere consuevit: super alijs quoque, quas semel in hebdomada, aut sæpius aut rarius, agere solitus fuit.

4. Quomodo erga Deum, erga superiores, erga proximos cum Religiosos tum sæculares, erga semetipsum denique, id est animam & corpus suum se gesserit, & an unicuique quod suum est tribuerit.

5. Præcipua quæque, & maximè

conscientiam grauantia, in principio confessionis exponet. Tentationes quoque grauioreſ ſi quas habuit, non reticebit. De tota verò hac confitendi ratione vt melius inſtruatur, R. P. Coſteri Inſtitutiones præleget, vbi nonnulla, quæ ei magno adiumento eſſe poterunt, reperiet.

Methodus præparandi ſe ad Profefſionem partim faciendam, partim renouandam.

CLarum atque perſpicuum eſt, ad omnem actionem ritè peragendam, præparationem atque diſpoſitionem cum primis eſſe neceſſariã; maximè verò ad ſuſcipiendam gratiam & dona Dei, nam idcirco Propheta nos admonet, dicens *Præpara te corda veſtra Domino*. Quantò autè opus ipſum maioris eſt momenti, tantò diligentioreſ exigit præparationem. Ac propterea cum ſolenis Religioſi profefſio, qua votis conceptis ſe Deo ſolenniter obligat, tanti ponderis ac momenti ſit, quãti nulla alia in Religione aut mundo actio,

actio, oportebit eum omne huc studium, omnesque cum animi tum corporis vires conferre, ut eam, quoad fieri potest, perfectissime ad maiorem Dei & Creatoris sui laudem & gloriam faciat.

Id autem ut fiat, vna ante diem professionis hebdomada, ab hominum confortio & congressu penitus abstinabit, atque in cella reclusus, omnia alia negotia, ut minimum externa seponet, ut sanctae ac necessariae huic preparationi se totum libentius dare valeat. Ibi vero constitutus quatuor haec agat. Leget, meditabitur, ad confessionem generalem se parabit, & mortificationibus seu austeritatibus quibusdam insolitis carne affliget: intellige, cum facultate & consensu eorum, quorum cura commissus est.

I. Itaque ad lectionem quod attinet, praeter alios libros spirituales, summa cum attentione leget atque examinabit formulam votorum siue promissionum quibus se Deo obligaturus est: Deinde Regulas & constitutiones ordinis sui. Viam denique

primi institutoris & Patriarchæ eiusdem Ordinis: Non abs re quoque faciet, si prædictam formulam memoriæ commendauerit, vt ea postea, quoties opus fuerit, in votorum renouatione vti possit, quemadmodum superius dictum est.

2. Quoad meditationem & orationem, commendabit se totum ex intimo animi sensu DEO, illiusque gratiam & cæleste lumen ad cognoscendam vocationem suam, perficiendamque sanctissimam eius voluntatem, instantissimis precibus flagitabit. Meditationes verò & considerationes ad hunc scopum maximè accommodatæ possunt esse, de beneficio vocationis, de votis, de antea acta vita, & peccatis tum in sæculo, tum in Religione admissis.

3. Præparabit se ad confessionem generalem vel de tota antea acta vita, vel vt minimum ab vltima confessione generali, faciendam; quã postea summo cum animi dolore & vitæ in melius commutandæ desiderio absoluet.

4. Vt

4. Ut autem omnia hæc rectius fiât, adijciet austeritates, mortificationes, & pœnitentias nonnullas corporales, quarum ei facultatem superior, cuius consilio non aliter ac Dei voci obtemperabit, permiserit.

*Meditationes de beneficio
vocationis.*

VT beneficij vocationis excellentia cognoscatur, ad quod Apostolus huiusmodi verbis nos cōmonefacit. *Videte, inquit, fratres vocationem vestram*, post inuocatam suppliciter Spiritus sancti gratiam prece aliqua vocali aut mētali; quinque hæc consideranda sunt.

1. Cor. 1.

Vnde, nimirum vocatus sim, quò, quomodo, quando, & quem in finē, quæ singula sequenti documento latius explicabuntur.

Ad clariorem porro eiusdem beneficij notitiam, non parum proderit, mente reuoluere, nouem priuilegia singularia, quibus Deus quemlibet religiosum afficit & ornat, quæ ibidem reperies.

PRIMA.

Diuersæ possunt de votis meditationes institui.

Primum, vota simul omnia poterunt in vnam meditationem compingi, ita vt singula vota, singula cōstituant puncta, quod variè quoque fieri potest.

1. Vel enim possumus considerare pro primo puncto, quanta sit excellentia paupertatis, quam magna illius necessitas, quam ingens Religioso eam seruandi incumbat obligatio, quam insignes denique illi pariat utilitates. Pro secundo puncto eadem expendi poterunt de castitate. Pro tertio, de obedientia.

2. Vel possumus de tribus hisce virtutibus, specialem primò meditationem instituere in persona Iesu Christi Domini & magistri nostri: reuoluendo videlicet, quam ille pauper, castus, & obediens omni tēpore fuerit. Deinde specialem quoque

que meditationem in persona Beatis. Virginis. Posthæc aliam similiter in persona primi institutoris Ordinis nostri.

3. Vel denique possumus tres hæc personas in vna simul meditatione coniungere & considerare:

1. Quam Christus Dominus noster, castus, pauper & obediens in omni vita fuerit.

2. Quam in iisdem virtutibus beatis. virgo Maria excelluerit.

3. Quam eadem virtutes in religionis nostræ primo institutore conspicuæ extiterint.

SECUNDA.

SECUNDÒ poterunt vota singula per se in meditationem assumi, & vna vel plures meditationes primùm de paupertate, tum de castitate, demum de obedientia formari. Possunt autem in singulis hæc potissimum considerari.

1. Quid exempli gratia, sit paupertas, & in quo consistat esse pauperẽ.

D §

2. Quam

2. Quam pulchra, excellens, utilis & necessarià sit hæc virtus, expendendo speciatim insignes quas adfert utilitates.
3. Quanto perè virtus hæc placeat Deo, quamque hominem illi gratum & acceptum reddat.
4. Quibus exemplis ad hanc virtutè Christus nobis præiuerit, quibus etiam monitis & doctrinis ad eam nos excitauerit.
5. Quam longè haftenus à virtute hac abfuerim, de quo veniam à Deo precabor.
6. Quid mihi deinceps agendum sit, vt hanc virtutem assequi valeam.

TERTIA.

Tertiò poterunt mente tractari omnia & singula verba in votorum seu professionis formula contenta, quæ licet pro Ordinum varietate diuersa sit, vt plurimum tamen quinque hæc in se cõplectitur, nimirum. Quis sit qui vouet. Quid voueat. Cui voueat. In cuius præsentia voueat, & preces

preces professionem antecedentes
& subsequentes.

1. Qui vouet: Ego N. creatura vilissima & prorsus indigna, quæ compaream in cōspectu diuinæ præsentia: licet confusus de infinita Dei clemētia & bonitate, ac desiderio eidem seruiendi, gratumque obsequium præstandi impulsus, accedere præsumpserim.

2. Quid voueat. Voueo. 1. Stabilitatem, id est, in finem vsque perseuerare, viuere ac mori in hac vocatione ad quam tibi me immeritum sola tua benignitate placuit vocare. 2. Conuersionem morum meorum, id est, aliud esse quam ante fui, cogitationes, affectiones, verba & actiones pristinas vniuersamque vitam meam reformare, & malos mores in melius deinceps commutare. 3. Obedientiā.

4. Paupertatem. 5. Castitatem. Quæ duo postrema nonnunquam sub obedientia voto comprehenduntur.

6. Regularum & constitutionum ordinis mei obseruantiam. Si fœmina est quæ profitetur, pro 7. adijciet,

D 6 clau-

clausuram. O quam magnæ & eximiae sunt hæ promissiones, quamtunque meritorum ei cumulum parient, qui eas ritè seruauerit.

3. Cui uoueat? Deo. Si autem ei, qui Regi aut Principi terreno, promissione aliqua se obligauit, maximeperè cauendum est ne fides eius in promissis desideretur: multò magis ei qui Deo omnipotenti solenni se voto obstrinxit, prouidendum erit ne fidem suam deserat, & promissorum exolutione, illius in se irā concitet?

4. In cuius præsentia uoueat? Omnium cæli ciuium, Beatissimæ uidelicet Mariæ Virginis Dei genitricis, Angelorum & sanctorum omnium: Sancti N.N. primi ordinis Institutoris, aliorumque sanctorū eiusdē Ordinis specialium Patronorū, qui nominatim recensendi sunt, denique Superioris mei, & omnium circumstantium.

5. In precibus, tum ipsius qui proficetur, tum Sacerdotis, qui professionem

nem

nem recipit, & aliorum assistentiū,
ipsæ orationes sunt considerandæ.

Quid agendum post professionem.

FActa professione, cauebit ne vnquam ex animo ipsius effluat memoria; primum beneficij quo à Deo affectus est, dum ad ralem statum vocatus fuit: deinde votorum quibus Deo se obstrinxit, simulque diligenter & sapè considerabit, quanto perè obligatus sit dignè in hac vocatione ambulare, tam respectu beneficij accepti, tum quoque respectu votorum editorum.

Legimus in vitis SS. Patrum, Abbatem Paphnutiū singularis sanctimonix virum, tria hæc memori semper mente circumferre, & idētidem voluere atque reuoluere cōsueuisse: diem videlicet, quo sacrum Baptisma suscepisset & Christianis legibus imbutus fuisset, (nam antea Ethnicus fuerat:) diem quo religioni monasticæ nomen dedisset, in eaque vo-

ta solenniter edidisset: verba deniq;
summi Iudicis, quibus in nouissimo
iudicij die malos omnes percelleret
quãdo dicet. *Ite maledicti in ignem æ-*
ternũ, qui paratus est Diabolo & Ange-
lis eius. Franciscus Xauerius vnus ex
primis Societatis Iesu Patribus, con-
sueuerat, quemadmodum auctor vi-
tæ illius testatur, vota sua frequẽter
renouare, in eumq; finem vna cum a-
lijs sanctorum reliquijs formulam
quoque professionis & votorum su-
orum ex collo appensam omni tem-
pore gestabat: virisq; Religiosis con-
sulebat, vt omni die sub finem matu-
tinæ meditationis vota sua renoua-
rent. Quod consilium cum haudqua-
quam paruipendendum sit, consues-
cet Religiosus inter quotidiana suæ
deuotionis exercitia, hoc quoque vti
vnum ex maximis ad profectum &
Religiosam perfectionem adipiscẽ-
dam adiumentis frequentare. Vertẽ-
te quoque anno diem suæ profes-
sionis singulari cum celebritate, & vo-
torum specialiori renouatione per-
agere, tum vt memoriã sibi refricet

VOTORUM

Lib. 1.

cap. 3. &

lib. 5. ca.

B. & 15.

votorum quæ Deo vouit, & obligationis qua ei obstrictus est, tum vt in vocatione sua magis ac magis confirmetur, atque in deuotione & virtutibus crescat, vti documento decimo explicatum est.

Quæ sint Religioso frequentius in meditationem assumenda.

PRæter communia illa, quæ omnibus qui christiano nomine censentur crebrò mente tractanda veniunt; cuiusmodi sunt: meditationes de peccatis, de quatuor hominis nouissimis, de diuinis Beneficijs, de Christi Domini & Seruatoris nostri incarnatione, vita, & Passione, de fidei mysterijs: sunt præterea specialia quædã & Religiosis maximè accommodata, quibus diligenter reuoluendis frequentius debet inhaerere. Talia verò sunt.

I. Beneficium vocationis, vt illius magnitudinem, status sui excellentiam, & maximam qua iuxta vocationem suam dignè conuersari tenetur, obligationem cognoscat. Quæ vt intelligat,

intelligat, secum expendet beneficij huius, circumstantias hoc disticho comprehensas.

*Vnde es, Quò, Quo modo, Quando, Quo
sine vocatus, Religiose animo saepe
reuolue tuo.*

Consideret, ergo primum, vnde **D E V S** ipsum vocauerit; nimirum ex mundo, qui est abyssus malorum, peccatorum, periculorum.

Quò. Ad sacram Religionem, domum Dei, scholam virtutum, salutis portum, exemplar cælestis Ierusalém.

Quomodo vocauerit, quanto cum amore, sapientia, potentia, nullis suis præcedentibus meritis &c: vbi aduertet diuinæ prouidentię indicia & modos quibus in se vocando usus est, quamque dulciter & suauiter id effecerit.

Quando, In ætate iuuenili, nouissimo hoc sæculo, in tanta prauitate atque improbitate hominum.

Quo fine, videlicet: 1. Vt ei perfectissimè famularetur & omnia propter illius seruitium desereret.

2. Vt

2. Vt poenitentiam pro suis & aliorum sceleribus ageret, crucem post Christum baiularet, atque illius vestigia calcaret.

3. Vt salutem suam operaretur, atque perfectioni acquirēdæ totis viribus insisteret, hoc est, sanctā & inculpatam vitam duceret.

4. Vt proximum pro virili adiuuaret, idque medijs vocationi & instituto suo congruentibus, doctrina, exemplo, precibus.

Ultima hæc finis consideratio quæta utilitatis sit, docet nos exemplo suo S. Bernardus. Is enim, uti ab auctore vitæ illius, memoriæ proditum est, *Hoc semper in corde frequenter etiam in ore habebat. Bernarde, Bernarde, ad quid venisti?* Et hac sola consideratione assidua, in vita spirituali & Religiosa perfectione tantoperè profecit, ut cunctis Religiosis norma & exemplum sanctitatis effectus sit. Abbas quoque Arsenius ante illū idem facere solitus fuit, uti testis est Abbas Dorotheus *Doctrina* 10.

Lib. 1.
cap. 46.

2. Religioso frequenter consideranda

randā & ante oculos habēda est primi Institutoris ordinis sui vita: atq; hunc in finem illam sæpè leget ac releget, vt omnia illius dicta & facta in numeratō habeat, illum pro viribus imitari, mores eius adamussim exprimere, & similem spiritum adipisci satagat, quandoquidem Deus illi sanctum hūc idcirco pro norma & exēplo esse voluit, vt quā simillimus ei fieri tota contentione laboraret.

3. Sæpe etiam animo versare debet sententias quasdam Euangelicas ad Religiosum specialius pertinentes, cuiusmodi hę possunt esse.

Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucē suam quotidie & sequatur me. Matth. 16.

Si vis esse perfectus, vade, vende omnia quę habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo, & veni sequere me. Matth. 19.

Venite post me, & faciam vos fieri pisces hominum Matth. 4.

Si quis venit ad me & non odit patrem suum, & matrem, & uxorem, & filios

filios & fratres & sorores, adhuc autē
& animam suam, non potest meus esse
discipulus. Luc. 14.

Ecce nos reliquimus omnia & secu-
ti sumus te, quid ergo erit nobis? Amen
dico vobis, quod vos qui reliquistis om-
nia, & secuti estis me, sedebitis super
sedes in iudicio, &c. Et omnis qui reli-
querit domum, fratres, sorores, aut pa-
trem, aut matrem, aut uxorem, aut
filios propter nomen meum, centuplum
accipiet, & vitam eternam possidebit.
Matt. 19.

4. Considerabit nomina Religio-
si, quæ paucis initio huius tractatuli
delibauimus.

5. Vota Paupertatis, Castitatis, &
Obedientiæ.

6. Regulas & constitutiones ordi-
nis sui, tū eas quæ omnibus commu-
nes sunt; tum quæ ad officium, si quo
fungitur specialius pertinent: formā
vero & methodum eas consideran-
di paulò post subiungemus.

7. Priuilegia & beneficia specialia
quibus Deus Religiosum quemque
ornat, quæ S. Bernardus breuiter ho-
milia

*Matt. 13.**S. Bern.*

milia quadam in Parabolâ Euangeli-
câ de Negotiatore, bonas margaritas
inquirente, recensuit: per Margaritâ
â Negotiatore inuentam, atque om-
nibus diuenditis comparatam, Reli-
gionem monasticam accipiens. *Inre-
ligione, inquit, homo Viuit purius, Ca-
dit rarius, Surgit velocius. Incedit cau-
tius, Quiescit securius, Irroratur fre-
quentius, Moritur confidentius, Pur-
gatur citius, Remuneratur copiosius.*

REGVLA E ORDINIS qua methodo
in meditationem sint assu-
menda.

PRior Methodus est. Vnam tantû-
modo Regulam assumere, & de
illa sequentia perpendere.

1. Quid contineat, id est, quid iu-
beat, quid vetet, quid dñe consulat.
2. In regula hac quantum ponderis
ac momenti constitutum sit: quam e-
ximix utilitates ex illius adimple-
tione, & contra, quam ingentia de-
trimenta ex negligenti eius obser-
uatione pullulent.
3. Quis Regulæ huius auctor sit, i-
dem qui Religiosi status auctor, ni-
mirum, Deus ipse.
4. Cur

4. Cur eam constituerit : propter me, salutis, & profectus mei causa.

5. Quam sæpè in illius negligentia deliquerim, de quo veniam à Domino precabor, cum dolore & firmo proposito deinceps perfectius illam adimplendi, atque hūc in finem cælestem à Deo gratiam flagitabo.

Alteramethodus est : Plures simul Regulas vnius vel mediæ horæ spacio meditari, atque in singulis parūper immorari, considerando primū quid vnaquæque contineat, quam sæpè in illam deliquerim, & reliqua quæ paulò ante posita sunt puncta, breuiter percurrendo.

Methodus acquirendi virtutes.

QVandoquidem Religiosus ratione vocationis suæ ad virtutum & perfectionis acquisitionem uti supra dictū est, obligatur, necesse est. Vt quibus potissimum modis ac medijs exquiri valeant nouerit: nam ex eorum ignorantia tam multos cernimus Religiosos in suis imper-

imperfectionibus consensescere, nec vel unicam virtutem in omni vita sua perfectè adipisci.

Virtutes omnes vel sunt infusæ, vel acquisitæ, id est, homo virtutes adipisci potest duplici ratione, vel per solam Dei gratiam, quæ virtutes & omnia bona largitur; vel per industriam & diligentiam, quam in illis acquirendis, Dei gratia adiutus collocat. Pro qua ad usum adhibenda notabit sequentia documenta.

PRIMUM fit. Ei qui aliquam virtutem, exempli causa, *humilitatem*, adipisci cupiat hæc quinque esse necessaria,

1. *Ingens eiusdem virtutis desiderium*: quod acquiritur expendendo eiusdem virtutis pulchritudinem, nobilitatē, necessitatem, & alia de quibus paulò post.

2. *Oratio*, qua eandem virtutem instantissimis à Deo precibus perat.

3. *Meditationes* frequentes de eadem virtute: in quibus quatuor hæc secū reuoluet. 1. Quantoperè virtus hæc Deo placeat. 2. Quam pulchra & excellen:

cellen:

cellens in seipsa sit. 3. Quam homini ad salutē sit necessaria. 4. Quam insignes utilitates & fructus possessori suo adferat.

4. *Iuge exercitium*, & quotidianus vsus actuum tam internorum quam externorum, eiusdem virtutis.

5. *Examen*, quo semetipsum indies de defectibus contra hanc virtutem admissis, discutiat.

Hæc quinque puncta, vt facilius memoria retinere atque ad vsum conferre valeat, distichum hoc memoriæ commendabit.

*Exoptes, ores, meditère, opereris oportet
Discutias crebro, si cupis esse bonus.*

I I. Quamuis omnes virtutes æqualiter desiderandæ sint, attamen vt facilius acquiri & in habitum verti possint, vnica tantum assumenda est, in qua per mensem, annum, vel quamdiu necesse fuerit sese exerceat, illiusque actus tamdiu frequenter, quousq; habitum virtutis huius acquisuerit. Alioqui nunquam ad finem optatum pertinet.

III. Ante

III. Ante omnia illæ virtutes deligendæ, & pro earum acquisitione desudandum est, quæ maioris momenti sunt, & quas quilibet sibi magis nouit esse necessarias, deinde cæteræ paulatim assumendæ. Atque vt generatim de his aliquid dicam: duæ videntur esse præcipuæ & omnibus maximæ necessariæ virtutes, nimirum, humilitas & charitas.

IV. Proderit quoque plurimum ad virtutum acquisitionem, legere librum, vel libri alicuius capitulû, de virtute quam sibi quisque propositam habet, atque vitio illi oppositò tractantem.

V. Non parum etiam adiumenti adferet, si quis de eadem virtute elegantes aliquot Sacræ scripturæ, sanctorum Patrum, aliorumque doctorum virorum, etiam Ethnicorum sententias memoriæ commendet, easque sæpenumerò secum reuoluat.

VI. Velissimum præterea erit, proponere sibi sanctorum qui in ea virtute maximè claruerunt exempla: præcipuè vero Domini & saluatoris nostri

nostri Iesu Christi; Beatissimæ virginis Mariæ; Fundatoris ordinis quem quisque professus est.

Epistola exhortatoria S. Thomæ, ad quendam, in qua proponit idoneū modum salubriter acquirendi sapientiam siue humanam siue diuinam.

Est inter minora ipsius opera, opusculum 68.

Quia quaesivisti à me, frater in Christo mihi charissime qualiter te studere oporteat in thesauro scientiæ acquirēdo; tale à me tibi super hoc traditur consilium, vt per riuulos non statim in mare eligas introire, quia per facilia ad difficiliora oportet deuenire. Hac est ergo monitio mea & instructio tua.

1. Tardiloquum te esse iubeo, & tardè ad locutorium ascendentem.
2. Conscientiæ puritatē amplectere
3. Orationi vacare non desinas.
4. Cellam frequenter diligas, si vis in cellam vinariam introduct.
5. Omnibus te amabilem exhibe.

E 6 Nihil

6. Nihil quere penitus de factis aliorum.
7. Nemini te multum familiarem ostendas, quia nimia familiaritas parit contemptum, & subtractionis à studio materiam subministrat.
8. De verbis & factis secularium nullatenus te intromittas.
9. Discursus super omnia fugias.
10. Sanctorum & bonorum imitari vestigia non omittas.
11. Non respicias à quo audias, sed quicquid boni dicitur memoria recommenda.
12. Ea quæ legis, & audis, fac ut intelligas, de dubijs te certifies.
13. Quicquid poteris in armariolo mentis reponere, satage; sicut cupiens vas implere.
14. Altiora te ne quæsieris. Illa sequens vestigia frondes & fructus in vineam Domini Sabaoth utiles, quam diu vitam humeris proferes ac produces. Hæc si sectatus fueris, ad id attingere poteris quod affectas.

BINAE REGVLAE; SIVE DO-
cumenta S. Bernardi, ad Religiosam
perfectionem expeditè conse-
quendam per utiles.

Subiunguntur ferè, post libellum S.
Bernardi qui inscribitur. For-
mula honestæ vitæ.

SI plenè vis assequi quod intēdis,
duo sunt tibi necessaria. *Primum*
est, vt subtrahas te ab omnibus tran-
sitorijs rebus & terrenis, vt nihil de
eis cures, ac si non essent. *Secundum*,
vt ita te des Deo, vt nihil dicas vel
facias nisi quod credideris firmiter
Deo placere.

PRIMUM.

PRIMUM assequēris hoc
modo.

1. Omnibus modis quibus potes,
te vilifica, te nihil reputando esse,
sed credas omnes homines esse bo-
nos, & meliores te, magis que place-
re Deo.

E 2

Quæ-

2. Quaecunque audis vel vides in
religiosis personis, puta bona inten-
tione dici vel fieri, etiamsi contraria
videantur. Nam humana suspicio, fa-
cilè fallitur.

3. Nulli displiceas.

4. Nihil vnquam de te loquaris,
quod laudè importet, quantumcūq;
sit familiaris ille cum quo loqueris,
imò plus labora virtutes cēlare, quā
vitia.

5. De nullo prorsus finistrè loqua-
ris, quantumcūq; sit verum vel ma-
nifestum, nisi in confessione, & hoc,
vbi nō potes aliter manifestare pec-
catum tuum.

6. Libentius accommoda aurem
tuam cum aliquis laudatur, quā cum
vituperatur.

7. Cum loqueris verba tua sint ra-
ra, vera, ponderosa, & de Deo.

8. Si secularis loquitur tecum &
vana proponit, quam citò potes suc-
cide sermonem, & transferas te ad
ea, quæ Dei sunt.

9. Quicquid contingat tibi vel a-
lij, quantumcūque coniuncto, non
cures

cures: & si aduersum est, non tristeris: si prosperum, non læteris: sed totum nihil, puta & lauda Deum.

10. Sollicitudinem adhibe quantūcunque potes, vt vtilitati tuæ sedulus intendas.

11. Fuge loquutoria quantū potes. Melius est enim silere quàm loqui.

12. Post Completoriū non loquaris, quousque finita sit missa sequentis diei, nisi causa maxima interuenierit.

13. Cum vides aliquid, quod tibi displicet, vide si hoc est in te, & abscinde: si vero vides aliquid, quod tibi placet, vide si hoc est in te & tene: si non est assume, & sic erunt tibi omnia in speculo.

14. De nullare murmures cum aliquo, (nisi credideris prodesse) quantumcunque sit graue quod habes.

15. Nunquam pertinaciter aliquid affirmes vel neges, sed sint tuæ affirmationes & negationes, dubitationes sale conditæ.

6. A cachinnis sēper abstineas, rideas verò raro, & cū paucis præstes ostium.

E 3

17. Breui-

SECUNDVM.

Secundum autem assequeris hoc modo.

1. Orationibus cum magna deuotione intendas, & eas dicere laboris debitis: & quod offers in oratione, reminiscaris in corde. Et ut ea quæ legis confirmes, diligenter recogita, & eorum imagineris statum in quorum memoria hæc dixeris.
2. Ista tria semper in mente habeas: quid fuisti, quid es, & quid eris; Quid fuisti, quia sperma fætidum: quid es, quia vas stercoreum: quid eris, quia esca vermium.
3. Similiter imagineris eorū pœnas, qui sunt in inferno, & quod nunquam finientur, & pro quàm modica delectatione, tanta mala patiuntur.
4. Similiter imaginaberis gloriam Paradisi, & quod nunquam finietur, & quàm breuiter & citò acquiritur, & quantus luctus & dolor poterit esse illis, qui pro parua re tantam gloriam amiserint.
5. Cum habes aliquid quod tibi displicet

splicet, vel times habere: cogita quod si tu esses in inferno, & illud & quicquid nolles, haberes.

6. Et cum habes aliquid quod tibi placet, vel optas habere; cogita quod si tu esses in Paradiso, haberes illud, & quicquid velles. Si autem in inferno esses, nec illud, nec aliud quod velles, haberes.

7. Quandoque est, festum alicuius sancti, cogita de illo quanta sustinuit propter Deum, quia brevia: & qualia adeptus est quia æterna.

8. Similiter cogita, quia transeunt, bonorum tormenta, malorum gaudia. Hi cum istis tormentis adepti sunt gloriam æternam: & isti ex indebitis gaudijs æternam pœnam.

9. Quandoque te vincit acedia, accipias hoc scriptum, & imagineris hæc omnia diligenter. Et cogita de tempore quod sic perdis, quod illi, qui in inferno sunt, darent totum mundum (si haberent,) pro eo.

9. Quandocumque te vincit accidia, accipias hoc scriptum, & imagineris hæc omnia diligenter. Et cogita de tempore quod sic perdis, quod illi, qui in inferno sunt, darent totū mundum (si haberent,) pro eo.

10. Cum habes aliquas tribulationes, cogita quod illi qui in Paradiso sunt carent ijs. Similiter cum habes aliquas consolationes, cogita illos de inferno carere eis.

11. Omni die cum vadis iacere, examina diligenter quid cogitasti, & quid dixisti in die: & quomodo utile tempus & spacium, quod datum est ad acquirendum vitam æternam, dispensasti. Et si benè transiisti, lauda Deum: si malè vel negligenter, lugeas, & non differas confiteri. Si aliquid cogitasti, dixisti, vel fecisti quod tuam conscientiam multum remordeat, non comedas antequam confitearis.

12. Istud in fine pono: vt imagineris duas ciuitates, vnam plenam omnibus tormentis, quæ est Infernus: alteram plenam omni consolatione, quæ

quæ est Paradisus. Et ad vnam illarū oportet te currere. Vide quid te possit trahere ad malum, vel impedire à bono. Credo quod nihil inuenies.

Certus sum, quod si benè seruaeris ea quæ sunt hic, spiritus sanctus habitabit in te, & perfectè docebit te facere omnia. Ergo bene serues ista, & nihil negligas. Et lege ea in septimana bis, scilicet in die mercurij, & in die sabbathi: & vt inueneris te fecisse quod scriptū est, lauda Deum, qui est pius & misericors in secula seculorum,
Amen.

FINIS.

*Laus omnipotenti DEO & beatissima
virgini Matri.*

R. P.